*У пошані до піонерів — лицем до молоді!*

# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 197. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1971 No. 197. VOL. LXXVIII

## — КОРОТКІ ВІСТКИ —

*П'ятниця, 22 жовтня 1971*

### В АМЕРИЦІ

**ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ СХВАЛИЛА ЗАКОНОПРОЄКТ**, за яким буде виплачено уродженцям Америки на півночі — ескімосам, індіянам і алеутам — 925 мільйонів долярів готівкою, для покращення їхнього життьового рівня, та буде їм повернено 40 мільйонів акрів землі, яку вони завжди вважали своєю власністю, що її відібрав у них Уряд.

**ФЕДЕРАЛЬНИЙ ПАНЕЛЬ ІЗ ТРЬОХ СУДДІВ** двома голосами проти одного схвалив конституційність рішення Конгресу про заборону реклямувати через телевізію й радіо цигарки. Таке рішення було винесене у відповідь на скаргу представників шести радіостанцій, нібито забороною реклямувати цигарки порушено їхні конституційні права. Судовий панель схвалив у Вашингтоні таку заборону, як корисну для здоров'я народу.

**МІЖ УПРАВОЮ МІСТА НЮ ЙОРКУ ТА УРЯДОМ СТЕЙТУ НЮ ЙОРК** прийшло до порозуміння в справі утримання 30-центової оплати за переїзд підземками (сабвеєм). Опрацьовано плян, за яким в наступних двох роках оплата мала б залишитися в тій же висоті що й сьогодні. Щоб не підвищувати оплати, яка тепер дорівнює 30 центам в один кінець, Нюйоркський стейт випустить „транспортові бонди" на 2,5 більйона долярів та будуть трохи підвищені ціни за переїзд автами через тунелі й деякі мости.

**ПІСЛЯ ДЕТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПРОКУРАТУРОЮ** міста Лос Анджелесу, виявилось, що у вбивстві сенатора Роберта Кеннеді не була замішана друга особа. Сенатора Р. Кеннеді вбив Сірган - Сірган, який перебуває далі у в'язниці. Прокуратура провела докладне розслідування тому, що кружляли вперті поголоски, ніби з Сірганом був ще якийсь спільник, що виявилося безпідставним.

**КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ АРГЕНТИНИ** Роберто Левінґстон потрапив під домашній арешт. Його заарештували тому, що під час недавньої спроби перевороту в Арґентині Р. Левінґстон не зайняв виразної позиції щодо законного уряду країни.

**ЗА ДАНИМИ БЮРА ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ**, в ЗСА в 1970 році жило 22 мільйони 500 тисяч людей чорної раси, індійців — 792 тисяч осіб, китайців 435 тисяч осіб, філіппінців та інших жовтої раси — 720 тисяч душ, а білого населення — 177 мільйонів 748 тисяч душ.

**СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ДЛЯ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ** схвалила законопроєкт, за яким передбачається впродовж наступних 14 років припинити забруднення води різними промисловими фірмами і підприємствами. Закон стосується всієї території ЗСА.

### У СВІТІ

**СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЕЙ КОСИГІН ПОЇДЕ** з кінцем цього місяця на Кубу. Ціль тієї подорожі — заспокоїти кубинських комуністів, що Москва не „продасть" Куби під час відвідин президента Ніксона у Москві. Таку саму місію — заспокоїти північно - в'єтнамських комуністів — мав „президент" Микола Підгорний у своїй подорожі до Ганою.

**У ЧЕХО - СЛОВАЧЧИНІ ВІДБУДУТЬСЯ** 26 і 27 листопада ц. р. „вибори" до парляменту. Хоч покірливий супроти Москви режим д-ра Ґустава Гусака твердить, що величезна більшість народу за ним — призначено ті вибори на п'ятницю і суботу, а не на неділю, щоб мати більшу контролю над робітниками, які поженуть до виборчих домівок, і розписано їх на два дні, а не на один день, щоб могти натиснути на тих, які не голосували в першому дні, щоб обов'язково взяли участь у виборах у другому дні. Все одно всі кандидати призначені партійною верхівкою.

**ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ СПІРО ЕҐНЮ ВІДВІДАВ**, під час свого перебування у Греції, острів Крету і тамошній славетний музей та розкопи, які сягають часів мітичного короля Міноса. Віце - президент вертається до Вашингтону на кінець цього тижня.

**ЯПОНСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА ЕЙСАКУ САТО РІЗКО АТАКУЮТЬ** однаково „ліві", як „праві": одні невдоволені його солідарністю з ЗСА у справі подвійної репрезентації Китаю в Об'єднаних Націях, вимагаючи зірвання Японії з Вільним Китаєм, другі невдоволені ніби його поступливістю супроти вимог Вашингтону щодо обмеження японського текстильного експорту до Америки. Припускають, що Ейсаку Сато внедовзі зречеться і на його місце прийде теперішній міністер закордонних справ Такео Фукуда.

**УРЯД ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ПЕРЕСТЕРІГ** тамошні 44 щоденники, щоб вони не друкували „невідповідальних" заяв, не передруковували летючок підпільних організацій та не давали до вісток підбурливих заголовків. 14 газет сконфісковано за опозиційні коментарі про той розпорядок, що його вважають спробою обмеження свободи преси.

**ЄГИПЕТ ЗМОБІЛІЗУВАВ** 800.000 війська і готов визволити силою окупованi Ізраїлем арабські землі — заявив єгипетський віце - президент Гуссейн ель - Шафеї. Він підкреслив, що рік іде не тільки про визволення єгипетського Синайського півострова, але також йорданської частини Єрусалиму, єгипетської смуги Ґази та сирійської височини Голяна.

**ІЗРАЇЛЬСЬКОГО МІНІСТРА АББУ ЕБАНА КРИТИКУВАЛИ** в Ізраїлі за його заяву під час виступу в американській телевізійній програмі, що він не заціікавлений у дальших процесах проти нацистських воєнних злочинців.

**ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ҐАНДІ ЗАЯВИЛА**, що пропозиція на відтягнення з-над пакистанською - індійського кордону військ обох тих держав на певну віддаль не розв'язує проблеми пакистансько - індійських відносин. Вона, — каже Індіра Ґанді, — пов'язана з політичним замиренням у Східному Пакистані, яке є передумовою злагоди. Зосередження військ Індії і Пакистану над кордонами хвилює ЗСА й інші країни, як загроза вибуху нової війни.

**В ЄГИПТІ СУДИТИМУТЬ** від найближчого понеділка перед військовим трибуналом колишнього військового міністра, генерала Махмуда Фавзі, за державну зраду. Йому і понад 90-ом іншим колишнім високим єгипетським урядовцям, між ними й кол. віце - президентові Алі Сабрі, закидають змову, яка мала на цілі відсунути від влади Анвара Садата, який став наступником померлого президента Ґамаля Абдель Нассера. Всі вони займали найвищі становища за володіння Нассера.

# СОБОРОВІ ДЗВОНИ

## ІЗ СЬОМОГО СОБОРУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗСА

Написав д-р Михайло Данилюк

*Архиєпископ Марко Гундяк — заступник Митрополита УПЦ*

*Протопресвітер Артемій Селепина — голова Консисторії УПЦ*

*(Закінчення)*

### Дві Філядельфії

Коли призначено відбути Собор у Митрополичій Катедрі, в місті братньої любови — Філядельфії, то, обсервуючи здалека події братнього взаємовідношення одної української Церкви іншого віровизнання в травні цього року, ставало якось моторошно. Дехто думав, що, може варто було б знайти інше місто? Може події також можуть бути заразними? Ні, казали провідні кадри, ми створимо другу Філядельфію. І створили.

Собор під кожним оглядом проходив спокійно, сповнений творчими задумами, діловими дискусіями, спільним хвилюванням. Вибір нового Митрополита, номінація нового єпископа, вибори керівних органів — все це проходило справді й у піднесенні, і в дусі братньої любови. Згадується в репортажі про це тому, щоб додати болю пережитого тим, що підмітити значення слів „У своїй хаті — своя правда", значення справжньої помісности будь-якої Церкви, якого треба дорожити, як великим скарбом.

Були дві Філядельфії ще й у іншому відношенні. До цього спричинились деякі громадські установи, а передусім, прости йому, Боже, гріха, — УККА. Перед травневими подіями, коли йшлося про права іншої української Церкви, були збори, постанови, резолюції, конференції. Одним словом — рух. А ось при нагоді Собору УПЦ, також у процесі устійнення своєї помісности в рямках Вселенського Православ'я — мовчанка. Навіть для офіційного протоколу не наспів привіт. Може думали, що ми відбуваємо Собор таки не у Філядельфії? Правда, кажуть, що президент УККА проф. Л. Добрянський з'явився був перед бенкетом, але ніхто його потім не міг знайти. Крісло для президента УККА при головному столі простояло порожнім протягом усього бенкету, що був присвячений 50-літтю УАПЦ, хоча і наспіло від нього письмове привітання.

Рятував свою присутністю ситуацію президент СКВУ Й. Лисогір, який брав участь не лише у ювілейному бенкеті, але також у дружніх розмовах, зустрічах із учасниками Собору. Дружина ж його, відома оперова співачка, включилась у концертову частину бенкету.

Як не дивно, але почуття національної соборности виявили такі установи, від яких важко було б вимагати присутности на бенкеті. Католицький братський Союз „Провидіння", очевидно, вважав за доцільне показати, що є одна Філядельфія, і його президент о. М. Харина заступав „Провидіння" при головному столі бенкету. Явище, безперечно, присемне і цінне.

Український Народний Союз також вважав, що є одна Філядельфія. Так, як у травні він не вислав своїх представників до Філядельфії, так і при нагоді Собору також не вислав. Правда, для цього існували в обох випадках різні причини... Слово ж „соборність" губилось у філядельфійському димі, який аж до сорому гриз очі.

### Дві Патріярхії

Клопіт із московською патріярхією маємо ще від 1686 року, коли вона, з поміччю великодержавного московського шовінізму, підпорядкувала собі Київську Митрополію. Хоч цей самий шовінізм знищив нам УАПЦ в 1921-33 роках, видавалось деякий час, що нашу Церкву у вільному світі залишать у спокої. Але імперіялізм не змінює своєї вдачі, навіть коли одягає псевдоцерковні ризи. Минулого літа останній собор московської патріярхії у своїх постановах виніс рішення вжити заходів для знищення УАПЦ у вільному світі, використовуючи для цього різні методи, а серед них й інспіровану Москвою т. зв. Православну Церкву Америки. Ця остання мала б бути засобом знищення національних православних Церков взагалі, а крім цього для підмінування авторитету Вселенської Православної Патріярхії.

Сьомий Собор зайняв до цього рішуче становище, викриваючи всі злочинні заходи московської патріярхії. Резолюції Собору в цьому відношенні дуже ясні й тверді. Надзвичайно відрадним фактом було те, що резолюції Собору повною душею підтримали також і ті делегати, що вже народжені в Америці, є вже другого та третього генерацією і на яку згадана Американська Церква особливо розраховувала у своїх заходах, промовляючи їм до „американського патріотизму". Щодо цього наші народжені в Америці показали не менше стійкости, як і генерація, народжена в Україні.

Вселенська Патріярхія виявила також помітне зацікавлення нашою Церквою взагалі, а УПЦ в Америці зокрема. Звичайно, недавні заходи Владики Мстислава у Патріярха Атенагораса стали у великій пригоді, і хто знає чи не будуть вони початком цілком нових відносин між Вселенською Патріярхією і нашою Церквою.

На ювілейний бенкет мав прибути Архиєпископ Яковос, патріярший екзарх у З-СА, але, бувши викликаним Патріярхом, щоб заступати його на святкуваннях в Ірані, прислав своє представництво, яке вручило Владиці Мстиславові патріяршу гра-

(Закінчення на стор. 3-ій)

## ВІДБУВСЯ СПІЛЬНИЙ СОБОР УАПЦ І УПЦ В ЗСА

Бавнд Брук, Н.Дж. — У понеділок, 18-го жовтня, тут, в осідку Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА, відбувся спільний Собор Єпископів цієї Церкви та Української Автокефальної Православної Церкви в Европі. У висліді нарад схвалено створити постійний спільний Собор Єпископів згаданих Церков, на голову якого обрано новообраного Митрополита УПЦ в ЗСА ВПреосвященнішого Мстислава, а на секретаря новообраного Архиєпископа цієї Церкви ВПреосв. Марка. Собор схвалив також Архипастирське Послання в справі схваленого недавнім Собором УПЦ в ЗСА у Філядельфії змагання до ієрархічного завершення Української Православної Церкви всіх юрисдикцій у спільному Соборі Єпископів. Повний текст цього Послання буде поданий в черговому числі „Свободи".

## Серед дебат про членство Китаю в ОН критиковано жидівський терор у ЗСА

Об'єднані Нації. — В минулий четвер 21 жовтня ц. р. дебати про членство Китаю в Об'єднаних Націях, чи пак його подвійне представництво, були перервані палкими обвинуваченнями совєтського амбасадора Якова Маліка, кількох арабських і кубинського представників на адресу жидівських екстремістів в Америці за їх терористичну акцію проти совєтських і арабських дипломатів, та проти З'єднаних Стейтів, які ніби не дають відповідної опіки закордонним дипломатам. Вечором у минулу середу 20 жовтня якийсь снайпер стріляв з даху чи вікна протилежного Гантер-коледжу до головної квартири совєтської місії при Об'єднаних Націях. Кулі пробили вікно кімнати, де спали діти ,але нікому нічого злого не сталося. Совєтський амбасадор різко таврував Америку за те, що не притягається до відповідальности Жидівської Ліги Оборони, яка сама признається до ведення тих терористичних актів. Американський амбасадор Джордж Буш перепросив з трибуни ОН Совєтський Союз і державний секретар Вілліям Роджерс дзвонив негайно до совєтського амбасадора у Вашингтоні Анатолія Добриніна, натаврувавши той „трусливий безглуздий і злочинний акт" терориста. Делегат Савді Арабії Джоміль Баруді таврував нюйоркського посадника Джона Ліндзі, що той „ходить до синагоги, поводиться як рабін, щоб з'єднати собі жидівські голоси", і тому потурає жидівським екстремістам. Прийшло також до різкої суперечки між Яковом Маліком та ізраїльським амбасадором Иосифом Текоахом, який пригадав Малікові, що „це не сіоністи, а Совєти підписали пакт приязни з Гітлером", маючи на увазі пакт Рібентропа-Молотова з серпня 1939 р. — Що стосується дебат про членство Китаю, то важливою була заява представника Британії, що він голосуватиме проти американської пропозиції, націленої на збереження членства в Об'єднаних Націях за Вільним Китаєм. — В міжчасі арештовано 18-річного Ісаака Ярославича, мешканця Брукліну в Ню Йорку, члена Жидівської Ліґи Оборони, як підозрілого в тому стрілянні до совєтської амбасади. Поліція виявила, що він був тим, який в жовтні цього року купив автоматичного далекобійного кріса в Гемпстеді біля Ню Йорку.

## ЗСА і СССР перестерігають знову Індію і Пакистан не провокувати війни

Вашингтон. — З'єднані Стейти і Совєтський Союз перестерегли знову Індію і Пакистан, щоб вони зберігали спокій в їхньому теперішньому конфлікті та не робили нічого, що могло б спричинити вибух війни між ними. Водночас таку саму пересторогу з висловленням готовости посередничити між ними висловив генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант. Зосередження поважних військ обох тих держав на їхньому кордоні стривожило міжнародній світ. Деякі коментатори припускають, що той показ сили є тільки тактичним маневром та що до війни не прийде, бо нема евакуації державних установ з прикордонних смуг ані теж не втікає відтіль цивільна людність. Зате доказом дійсно загрозливої ситуації було відкликання заповідженої подорожі індійського прем'єра Індіри Ґанді до Франції, Австрії, Бельгії й Америки. Вона заповіла, що 3 листопада прибуде до Вашингтону на 5 днів. Покищо вона ще тієї подорожі не відкликала. Тим часом посилюються партизанські дії бенґальців проти регулярної пакистанської армії в Східньому Пакистані. Бенґальцям помагає доставами зброї і харчів Індія.

## Німецький канцлер Віллі Брандт дістав мирову нагороду Нобеля

Осльо, Норвегія. — Канцлер Німецької Федеративної Республіки (Західної Німеччини) Віллі Брандт отримав цьогорічну мирову нагороду Нобля за сприяння мирові в Европі через замирення Німеччини з її комуністичними сусідами. Канцлер Брандт, мовляв, „простягнув руку в сторону країн, які довгий час були ворогами". Зокрема говориться в рішенні 5-тичленної Комісії, яка одноголосно признала мирову нагороду Нобля Брандтові, про підписання німецько-польського й німецько-совєтського пактів безпеки та „заходи за признання мешканцям Західного Берліну основних людських прав щодо особистої безпеки та свободи рухів". З цьогорічною нагородою Нобля мирові пов'язана грошова бля за заслуги для світового суму у висоті 87.000 долярів. Віллі Брандт, соціял-демократ, досить популярний в Норвегії, що її парлямент уповноважений признавати мирові нагороди Нобля, бо він утік був у 1933 році, після приходу в Німеччині до влади Гітлера, до Норвегії і дістав там норвезьке громадянство. Признання Віллі Брандтові нагороди Нобля за його старання в користь світового миру скріпить його становище в Німеччині, в якій існує поважна опозиція власне проти тієї його політики супроти СССР і інших комуністичних держав, яка та твердженням його опонентів — дала комуністам усе, чого вони домагались, та не дістав від них ніяких поважних поступок.

## През. Ніксон найменував двох суддів Найвищого Суду

Вашингтон. — У четвер 21 жовтня ц. р. проголошено тут рішення през. Ніксона про найменування ним двох суддів Найвищого Суду — демократа Луїса Ф. Повелла, мол. та республіканця Вілльяма Г. Ренкіста. У пресових згадках про евентуальних кандидатів на два опорожнені місця в Найвищому Суді обидва з найменованих президентом суддів досі не були згадувані. Не було їх прізвищ також і на листі шістьох евентуальних кандидатів, що була передана Урядом на розгляд Адвокатської Палати минулого тижня. Найменований Президентом до Найвищого Суду 64-літній Луїс Ф. Повелл, мол. адвокат у Річмонді, Вірджінія, є одним з визначніших представників цієї професії. Другий із найменованих, 47-літній Вілльям Г. Ренкіст із Феніксу в Арізоні, є експертом для справ Конституції. Про своє рішення найменувати названих правників до Найвищого Суду през. Ніксон сповістив під час свого виступу в радіо і в телевізійних передачах, кажучи, що він одержав прохання від різних суспільних груп, в тому числі від жіночих організацій, щоб найменувати жінку на суддю Найвищого Суду і від жидівських кіл, щоб відновити колишню традицію і взяти до уваги особу жидівського роду. Президент з'ясував, що він не міг цього зробити, бо теоретично кожна із суспільних груп могла б добиватися призначення свого представника, а це фізично неможливо, бо всіх місць у Найвищому Суді є дев'ять. Найголовнішим у цій справі, згідно із ствердженням Президента, є те, щоб до Найвищого Суду були призначені особи з найвищими фаховими кваліфікаціями, які могли б відновити в цій установі рівновагу між правами суспільства і правами тих, що обвинувачуються у злочинах проти суспільства. Сповіщаючи про своє рішення, Президент висловив надію, що Сенат затвердить найменованих ним суддів без заперечень і довшої затримки. В конгресових колах сподіваються, що переслухання в цій справі почнуться вже найближчими днями.

## Відкриваються нові перспективи для української мови в Онтаріо

Торонто, Онт. — Небувалі досі перспективи для вивчення української мови в державних школах великої канадійської области Онтаріо відкрились тепер, коли міністер освіти Онтаріо Роберт Велч повідомив про нове розпорядження в цій справі. Розпорядження Департаменту Освіти Онтарійської провінції надає право державним школам заводити вивчення в середніх школах, „ґайскулах", будь-якої мови, на яку є достатня кількість учнів, що бажають таку мову вивчати. Дотепер можна було вивчати, дістаючи „кредити", англійську, французьку, італійську, німецьку, еспанську, латинську, клясичну грецьку та російську мови. Відтепер студенти „ґайскулів" зможуть — на бажання батьків та їх власне, вивчати, одержуючи „кредити", українську, польську та різні інші мови, включно з китайською. „Кредити" діставатимуть студенти 11, 12 і 13 кляс, курс однієї з таких мов має запровадити місцева Шкільна Рада. На вивчення таких мов немає окремого фінансування, але Шкільні Ради зобов'язані вкладатися в загальний фінансовий бюджет. Під час проголошення цього рішення, біля міністра освіти Онтаріо Р. Велча був провінційний секретар Джон Іван Яремко, який сказав, що таку новину люди приймуть дуже радо. Д. Яремко сказав також, що, наприклад, в Паркдейльському Колеґіяльному Інституті є половина студентів-українців з усіх 1 200 студентів, і вони напевно радо привітають таке рішення. Цього року міністерство освіти Онтаріо апробувало працю понад 1 000 таких курсів вивчення національних мов у державних середніх школах. Про початкові школи ще немає відповідного рішення. Там вивчають, поруч із англійською, французьку мову. Однак, міністерство освіти Онтаріо розглядає і цю проблему.

## Пабльо Неруда, чілійський поет, одержав літературну нагороду Нобеля

Стокгольм. — Шведська Академія Наук проголосила в четвер 21 жовтня ц.р., що літературну нагороду Нобеля за 1971 рік вирішено признати відомому чілійському поетові Пабльо Неруді „за поезію, що в ній із стихійною силою висловлені аспірації і сни континенту". Народжений 12 липня 1904 року Пабльо Неруда, що його справжнє прізвище є Нефталі Рікардо Реєс Басуальто, є сином залізничного робітника і з першими своїми поезіями виступив, маючи 17 років. Побоюючись кпин з цього приводу збоку своїх знайомих і кревних, він першу свою збірку видав, прибравши за літературний псевдонім прізвище чеського поета 19-ого віку Неруди. Комуніст за переконанням, Неруда став в 1944 року членом чілійського Сенату, в 1950 році одержав сталінську Нагороду Миру і був обраний до ЦК комуністичної партії Чіле. Після приходу до влади марксиста д-ра Алленде, Неруда був призначений на становище чілійського амбасадора в Парижі. Неруда є автором кількакадцяти збірок поезій. Одна із них, „Верхів'я Мачу Пічу" появилася минулого року в українському перекладі Віри Вовк у в-ві „Сучасність" у Мюнхені двома мовами, за редакцією В. Бурггардта та з графіками Слави Геруляк. Нагорода Нобеля — золота медаля й чек на суму рівновартости 90 000 долярів — будуть вручені під час урочистости в Стокгольмі 10-го грудня ц.р.

*У ПОНЕДІЛОК „СВОБОДА" НЕ ПОЯВИТЬСЯ*

*З уваги на те, що в понеділок, 25-го жовтня, припадає державне Свято Ветерана із обмеженою поштовою обслугою, „Свобода" в тому дні не появиться. Натомість чергове число „Свободи", що друкуватиметься у вівторок, 26-го жовтня, з датою середи, 27-го жовтня, появиться у збільшеному об'ємі.*

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65 ¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

## Демонстрації і демонстрації

Наприкінці своїх триденних відвідин у Канаді совєтський прем'єр Алексєй Косиґін заявив на пресовій конференції, що демонстрації, які переводили проти нього у Канаді „різні покидьки громадянства", ні трохи не пошкодять розвиткові добрих совєтсько - канадійських взаємин, бож вони — мовляв — не віддзеркалюють „ставлення канадійського народу супроти народів Совєтського Союзу". Це характеристичний підхід одного з кремлівських верховодів, які не хочуть одверто визнати, що існують у світі вільні люди, що на власній шкурі зазнали злочинність большевицького режиму і що самі та їхні родини пережили стільки лиха від того режиму, що мусять протестувати, коли бачать перед собою його репрезентанта. А втім, Косиґін і інші сатрапи з „колективного проводу" знають дуже добре, що поза межами СССР знаходяться національні групи, пов'язані своїм походженням, культурою, минулим, своїм найглибшим сантиментом із землями, які тепер безпосередньо або посередньо уярмлені Москвою, бож вона вживає всіх зусиль на розклад тих національних громад.

Коли в СССР чи будь-котрій іншій комуністичній країні відбуваються демонстрації, то їх звичайно організує поліція за наказом партії. Такі ж демонстрації, які відбуваються інколи перед совєтськими дипломатичними місіями у Ню Йорку й інших вільних країнах чи в останніх днях під час перебування Косиґіна в Канаді, є спонтанним виявом жалю, кривди і розпачу людей, що мусіли покидати рідний край, не захотівши покоритися окупантам. Косиґін називає таких людей „наволоччю", але світ шанує їх за їх укохання волі та ненависть до поневолювачів.

Зокрема Косиґін грубо помиляється, коли розмежовує ставлення недавніх демонстрантів у Канаді від ставлення „цілого канадійського народу". Канада складається із визнаних урядом національних груп, які мають можливості свого розвитку, і ставлення канадійських українців, жидів, мадярів, поляків, чехів та інших вільних репрезентантів народів, уярмлених Москвою, є виявом поглядів і настроїв не одиниць, а мільйонів канадійських громадян. І можна напевно твердити, що й англомовна група, французи, італійці чи скандинавці у Канаді дивляться на Косиґіна і репрезентований ним режим такими самими очима.

## 50-ліття обману

У совєтській пресі вже розгортають широку кампанію підготови до відзначення 50-ліття з дня створення СССР — Союзу Совєтських Соціялістичних Республік. Це ж бо 22 грудня 1922 року на 1-му Всесоюзному З'їзді Рад „повноважні представники" РСФСР, Совєтської України, Совєтської Білоруси і ЗСФСР — Закавказької Соціялістичної Федеративної Совєтської Республіки — згідно з вказівками Леніна створили СССР „на базі добровільного об'єднання рівноправних і самостійних радянських республік". Яке це було „добровільне об'єднання" і яку „рівноправність" та „самостійність" з „правом виходу з СССР" одержали Україна, Білорусь, Грузія, Вірменія і Азербайджан, що входили тоді до ЗСФСР — речі загальновідомі: сталося це після довгої, впертої та кривавої боротьби народів тих країн проти полчищ московських окупантів. І позбавлення тих країн їхньої суверенности, що її на короткий час здобули вони внаслідок національних революцій, називають тепер совєтські псевдоісторики „тріюмфом ідей ленінізму, ленінської національної політики".

В 1923 році було лише чотири „союзні республіки". Тепер є їх п'ятнадцять. У творенні СССР не брали участи нинішні Казахська ССР, Таджицька ССР, Узбецька ССР та ін. В середньоазійській частині колишньої Російської імперії ще точилась жорстока боротьба большевиків з „бандами басмачів" — місцевих націоналістів - мусульман. І щойно після здушення їх одчайдушного спротиву та „національно - державного, — як пишеться в совєтських підручниках історії, — розмежування радянських республік Середньої Азії" прийнято їх до складу Совєтського Союзу.

В своєму звіті на 24-му з'їзді КПСС її генеральний секретар Брежнєв майже дослівно повторив слова Сталіна, виголошені ним у Кремлі після капітуляції Німеччини: „В утворенні цього Союзу відіграв свою ролю передусім російський народ. Його революційна енергія, самовідданість, глибокий інтернаціоналізм по праву придбали йому щиру пошану всіх народів".

Цей московський шовініст - верховода з трибуни з'їзду ще раз образив усі поневолені Москвою народи, яких зневажених ними „старший брат" Каїн прирік на загин, відбираючи в них їхню рідну мову, Церкву, культуру, переписуючи по-своєму їх історію.

50-ліття СССР — трагічна дата для цих народів.

## ЗМІНИ У ШИРОКОМУ СВІТІ

За останнє несповна сторіччя міжнародний світ переходив уже неоднократно радикальні зміни. Берлінський конґрес з 1878 року — це давній час, але треба ту подію згадати, бо він запевнив мир в Европі аж до першої світової війни в 1914 році. Вона вибухла, коли існував поділ Европи на тричленний союз — Австро - Угорщина, Німеччина й Італія — і тричленне порозуміння — Англія, Франція і Росія, поділ, який не втримався вже у ході самої тієї війни. Відомо, що Версальський мировий договір цілком перевернув той лад. Америка, яка під кінець першої світової війни вийшла із своєї ізоляції, внесла 14 пунктами Вільсона своєрідну революцію в новітню історію, увівши принцип самовизначення народів, дармащо тут же той принцип обмежила, виключивши з нього ввесь Схід Европи. Упадок царату і легковаження большевизму Заходом, з калькуляцією, що большевицька Росія буде Росією „слабою", дали в практиці народження нового міжнародного чинника — комунізму — та закріплення російської імперії з уярмленням новопосталих вільних національних держав на Сході Европи.

Переможці у першій світовій війні створили Велику і Малу Антанти для забезпеки проти відродження німецького імперіялізму, але перетягли в цих зусиллях струну і тому спровокували ревізіоністичний рух, який, хоч для взаємосуперечних цілей, довів до пакту Ріббентропа - Молотова з серпня 1939 року, що був зеленим світлом для вибуху другої світової війни. Відомо, що та війна скінчилася катастрофою для Німеччини, але єдиним справжнім переможцем вийшов із неї, з вини жалюгідної короткозорости Америки, Совєтський Союз. Воєнний альянс Заходу з СССР негайно після війни розбився, і почався період холодної війни. Світ поділився на вільну і поневолену частини. Китай все ще не рахувався, як міжнародний чинник, і в міжнародному світі найперше місце зайняли дві суперпотуги: ЗСА і СССР. Мир зберігалось теоріями і практиками „стримування", „співіснування", а вже за Ніксона — „переходом від конфронтації до пертрактацій". Поруч із цими двома суперпотугами існував ще „третій світ", який старався грати ролю чи то глядача, чи то посередника, себто „невтральні" держави, якими були здебільша новопосталі азійсько - африканські держави, як вислід деколонізації двох кольорових континентів

Цей міжнародний лад змінюється на наших очах. Ричард Ніксон перейде до історії, як американський президент, який мав відвагу різко звернути закордонну політику Америки в іншому напрямку. Невідомо, куди заведе шлях, що його обрав Ніксон з Вашинґтону до Пекіну і згодом з Вашинґтону до Москви. Можливо, що рацію мав амбасадор вільного Китаю в Об'єднаних Націях, який у дебатах над членством Китаю в тій установі твердив, що так звана добра воля, яку раптом почали проявляти китайські комуністи, — це тільки тактика, яка використовує сучасні, як він казав, „пацифістично-ізоляціоністичні" настрої в Америці, щоб обдурити її і ввесь світ. Але, без уваги на успіх чи невдачу відвідин Ніксона до тих двох комуністичних центрів, ті подорожі ліквідують міжнародну конфіґурацію, що нею було двоєвладдя і водночас суперництво ЗСА і СССР з „третім світом" невтральних.

Відомий тижневик „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 25 жовтня, у статті „Чому Ніксон їде до Москви" твердить, що на місце двох суперпотуг приходить новий міжнародний лад із п'ятьма керівними чинниками: З'єднані Стейти, Совєтський Союз, комуністичний Китай, Японія і 10-членна Европейська Економічна Спільнота. Це цікаве і правильне підкреслення, що між тими, які ввійшли у перший ряд на міжнародній арені, опинилась Японія, яка — хоч не має ще великої збройної сили, проте є третьою економічно найсильнішою державою у світі і розпоряджає таким технічним і промисловим потенціялом, що в найкоротшому часі може — якщо тільки схоче чи буде до цього примушена — продукувати власну а т о м ову зброю. Зате, мабуть, неправильно той журнал назвав між новими керівними чинниками у світі 10-членну Европейську Е к о номічну Спільноту, приймаючи вже, що поширено її на Британію, Данію і Ірляндію, а не 13-членний Атлантійський Союз (НАТО), який напевно залишиться і буде неначе збройним раменем західнього вільного світу, тоді, як ЕЕСпільнота буде його економічним стрижнем.

У тій новій конфіґурації сил не буде різкого поділу на комуністичний і некомуністичний світи з ніби невтральними, які схиляються то в одну, то в другу сторону, залежно від користей, що їх м а ю т ь з одної чи другої сторони. Зате — слушно звертає увагу той журнал — що на місце дотеперішньої холодної війни між ЗСА і СССР висувається холодна війна між Москвою і Пекіном. Хоча президент Ніксон рішуче твердив, що зворот в сторону покращання взаємин з комуністичним Китаєм не звернений „проти будь-кого", себто проти Москви, — і згодом так само рішуче твердив, що його рішення поїхати до Москви прийняте „незалежно" від подорожі до Пекіну, сама логіка диктує, що теперішня ворожнеча між Москвою і Пекіном грає велику, якщо не головну ролю в обох тих відвідинах.

Деякі знавці відносин в комуністичному світі твердять, що розбіжності між Москвою і Пекіном на підложжях психологічному, територіяльному, расовому і політичному ще більші, як на ґрунті догматичному, і що тому, цілком незалежно від їхньої суперечки щодо чистоти марксо - ленінізму, куди легше порозумітися Москві з Вашинґтоном і Пекінові з Вашинґтоном, як Москві з Пекіном. А що Москва панічно боїться „оточення" від заходу і сходу і тому залежить їй на запевненні собі „спини" від заходу, і що так само Пекін хоче дістати ґарантію, що у випадку війни з Совєтським Союзом не заатакують його від сходу ані з півдня, Америка опинилася в дуже корисній ситуації, коли ці обидва комуністичні

(Закінчення на стор. 4-ій)

М. Сосновський

## КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

(2)

### Конфлікт з молодим поколінням

Великим позитивом останнього Конґресу було те, що на ньому було відносно багато делеґатів молодшого віку, в тому числі представників молодечих організацій і студентів. У випадку молодечих організацій недомаганням було те, що їх не завжди репрезентувала справді молодь, а активні в цих організаціях, але старші віком громадяни. Присутня на конґресі молодь виявилася не тільки дуже активною, але й конструктивною в підході до окремих проблем, в критиці та в рекомендаціях, і з цього погляду 10-ий Конґрес Українців Канади дуже позитивно відрізнявся від попереднього конґресу.

Треба відзначити, однак, що вже від самого початку конґресу між молоддю і старшими, а зокрема між молоддю та уступаючою екзекутивою КУК постали напружені відносини. На це, безперечно, мав вплив той факт, що організатори конґресу своєчасно не подбали, щоб задовольнити вимоги СУСК щодо зорганізування зустрічі студентської делеґації з прем'єром П. Трудо. Це, як відомо, спонукало студентів зорганізувати протестаційну голодівку, і треба було аж рішення конґресу, щоб екзекутива пішла назустріч студентам і подбала про зааранжування такої зустрічі, на якій студенти хотіли домогтися, щоб прем'єр Трудо передав їхню петицію совєтському урядові в обороні неповинно засудженого Валентина Мороза.

Крім того, намічаючи заздалегідь президію конґресу. уступаюча екзекутива КУК не взяла взагалі до уваги молоді і не включила до президії її представника. Знову ж вибір президії конґресу був переведений так, що на жадні зміни, не зважаючи на протести, не знайшлося місця.

Все це разом загострило ситуацію, і годі дивуватися тому, що молодь подбала про те, щоб виявити своє незадоволення таким станом і такою політикою екзекутиви КУК. Це сталося під час дискусії над звітом з діяльности екзекутиви КУК, що його склав конґресові екзекутивний директор КУК, д-р С. Кальба. Делеґати СУСК та молодечих організацій виступили (а в цьому вони були фактично одинокі) з гострою критикою діяльности екзекутиви КУК та її директора, вказуючи на недоліки в праці та на всі ті недомагання, що їх, на думку дискутантів, можна було оминути при кращій та ефективнішій організації всієї роботи. До дискусії згадані делеґати були добре підготовані і у своїх виступах користувалися конкретними фактами та іншими даними. На жаль, однак, президія конґресу з якихось міркувань керувала нарадами під час дискусії так, що у висліді дискусія не могла задовільно розвиватися, а це у свою чергу тільки збільшувало незадоволення і огірчення дискутантів та приводило до конфліктів. Ситуацію погіршив і той факт, що на запити й критику не було кому задовільно відповідати, бо екзекутивний директор, перевантажений різними справами організаційного п о р ядку, завжди поспішаючи, у своїх відповідях не брав до уваги інтенцій дискутантів. Ще гірше вражало й те, що делеґати мусіли аж просити екзекутивного директора не покидати залі під час дискусії і прислухатися до їхніх запитів і критики. Це діялося тоді, коли на залі були члени екзекутиви КУК, які фактично повинні були давати відповіді та вияснення дискутантам. Цьому могла, очевидно, зарадити президія конґресу, але для цього вона не виявила потрібної ініціятиви, чим непотрібно ускладнила цілу справу.

Можна тільки жаліти, що дискусії. яку започаткували делеґати СУСК, належно не використано власне для з'ясування багатьох питань, що напевно було б причинилося до злагіднення напруження атмосфери. Цього не сталося і у висліді представники молоді почали цілком відверто неґативно висловлюватися про „естаблішмент" і про ,його політику, нібито пляново спрямовану проти молодих.

Практичним наслідком такого стану було те, що на заключних двох сесіях конґресу пусткою світили місця, що їх до того часу займала молодь. Такий вислід „конфронтації" з молоддю треба оцінювати як серйозний недолік конґресу, до чого можна було недопустити при добрій волі без великого труду.

### Які перспективи?

З багатьох причин найближчі роки в житті українського поселення в Канаді, безумовно, заважать на майбутньому всієї нашої етнічної групи. Перед українцями в Канаді відкриті тепер, зокрема, нові й чималі можливості для дальшого розвитку на всіх ділянках життя. Залишається питання про те, наскільки ці реальні можливості будуть використані і наскільки Комітет Українців Канади разом із своїми складовими організаціями буде готовий вийти з конечною ініціятивою та з позитивним пляном діяльности.

Під час нарад делеґати конґресу мали змогу вислухати дві програмові доповіді, з яких одна (проф. Ю. Даревича) стосувалася власне питання наших завдань на майбутнє. Крім того від імени уступаючої екзекутиви КУК був поданий плян праці КУК на найближчих три роки. На жаль, питання статуту так заабсорбували учасників, що на дискусію над тезами доповіді і над пляном праці вже не стало часу.

На дальшій діяльності КУК може позначитися неґативно тимчасовість теперішньої президії КУК, бо упродовж цієї каденції буде зміна на становищі президента, а також і на інших становищах. Очевидно, цю трудність можна буде перебороти, але все таки небезпеки з цього не можна не добачити.

Дуже акутним буде питання усунення існуючого антагонізму між екзекутивою КУК та молодечим активом, зокрема студентським. Чим скоріше це станеться, тим кращі будуть вигляди на успіх в праці. Нова екзекутива мусить застановитися над поглибленням і поширенням зв'язків КУК з українським загалом у Канаді. На це звертав увагу вже 9-ий Конґрес, пропонуючи конкретні заходи, але їх попередня екзекутива КУК не взяла до уваги у своїй праці. З цим, в дальшому, в'яжеться розбудова фінансової бази КУК. Важливе значення в актуальній ситуації, з уваги на нову політику щодо етнічних груп, матимуть добре наладнані зв'язки з федеральним та провінційними урядами. Від цього тепер залежатиме у значній мірі дальший розвиток нашої культури в Канаді, навчання в державних школах української мови, розбудова культурних установ, бібліотек, архівів, музеїв тощо.

Треба підкреслити, що поширення та скріплення праці КУК є важливим не тільки з погляду інтересу канадійських українців, але також у загальноукраїнському контексті, зокрема, коли мова йде про нашу діяспору. КУК поряд з УККА становить підставу сили нашого світового громадського центру — Світового Конґресу Вільних Українців. Без сильного КУК, як і без УККА, цей наш центр не має виглядів на майбутнє, і тому цілком оправдано вся українська спільнота в діяспорі приділяє стільки уваги всьому тому, що діється в українській Канаді.

Десятий Конґрес Українців Канади без уваги на такі чи інші недоліки зробив черговий крок уперед на шляху до кращої та ефективнішої організації українського життя в Канаді. Хоч багатьох цей черговий крок не буде задовольняти, хоч багатьом хотілося б мати більші й кращі досягнення, все таки цей дальший крок мусітиме служити вихідною базою на найближчий період у праці нашої громади в Канаді. Це треба мати на увазі, пам'ятаючи, як справедливо відзначив у своєму заключному слові президент КУК, о. д-р В. Кушнір, що передумовою успіхів в громадському житті є безупинна і систематична праця, яка має стимулювати органічний розвиток і постійне зростання всього суспільства.

*З НАШИХ БУДНІВ*

## *Подільська Швайцарія*

*Як довідуємось, Комітет „Видавництва Бережани" є характерний для наших часів спосіб відзначає першу річницю випуску свого історично-мемуарного збірника „Бережанська Земля", що появився друком у Ню Йорку в жовтні 1970-го року. Саме з тієї нагоди Комітет звертається до бережанського землячтва з мелянхолійною, сказати б, пригадкою, що 700 примірників книжки лежить ще на складі і даремно ждуть свого читача, а видавничий Комітет має 1,350 долярів боргу і ніяк не має змоги виплисти на чисту воду.*

*А книга „Бережанська Земля" — справді монументальне видання, із зовнішнього вигляду нагадує „Історію української культури" Івана Тиктора: близько 900 сторінок друку, на доброму папері, в твердих палітурках, 400 пам'яткових фотографій прикрашують багатющий зміст, численні статті і нариси про цю нашу мальовничу „Подільську Швайцарію" над Золотою Липою, — як називав Бережанщину покійний д-р Володимир Бемко, сам її уродженець та великий патріот, автор першої частини Збірника.*

*„П'ятнадцять років нетерпеливо чекали земляки-бережанці на появу збірника, — пише в листі до Редакції голова Комітету, п. Е. Манацький. — І нарешті дочекалися свого свята: 24-го жовтня 1970-го року, у великій залі Українського Народного Дому, піднесено їм до рук новонароджену дитину! Відбулися гучні христини! Радості не було меж та кінця. Натішились, налюбувалися, погостилися гарненько земляки-бережанці та й роз'їхались, раденькі, бо й справді не один з них жертвенно причинився до щасливого завершення діла."*

*Як виявляється далі з листа — діло ще далеко не завершене... Так само, як по гучному весіллі залишається сам у хаті господар дому і сушить свою голову, як посплачувати рахунки, так і після гучних христин збірника „Бережанщина" залишився видавничий Комітет з нерозпроданим накладом і вже ось рік морочить свою голову, в який би то спосіб зацікавити земляків їхнім власним збірником.*

*А є їх, як виходить, цих бережанців, тисячі, порозкиданих по всьому світу! Правда, деякі з них образилися чи загнівались на Комітет зараз після появи книжки, псьочать меценаса Бородайка, що ув'язав собі на шию ярмо редактора, за те, мовляв, що дехто з земляків, його село чи організація, не відзначені в збірнику в належний спосіб. Мабуть, найбільше нарікають таки ті, що самі не подбали вислати редакторові в свій час стосовний матеріял...*

*Тяжко повірити в таке чудо, щоб на еміґрації вийшов колись такий реґіональний збірник, з котрого шановне землячтво було б цілком задоволене. Попри всі можливі помилки чи недотягнення, нам здається, що наші бережанці повинні бути горді за таку репрезентативну книгу, якою є „Бережанська Земля", що вийшла під маркою Комісії Реґіональних Дослідів Наукового Т-ва ім. Шевченка. Кінець - кінцем, можна мати „жаль" чи претенсії до видавничого Комітету чи редактора, але чого ображатися на саму книжку?..*

*Ікер*



## ІЗ СВІДЧЕНЬ ІБРАГІМА

(9)

Надзвичайно важлива справа — це організування у всьому світі не однієї хвилі протестів, яка підіймається в пресі й через радіо, а за день-два спадає, — необхідне організування постійного натиску на Совєтський Союз з метою звільнення людей, заарештованих з політичних причин. Адже ті люди сидять у таборах не за вбивство, не за грабунок, не за бандитизм, не за диверсію і шпигунство, — їх заарештовано за те, що є законним правом громадян у всьому світі: за висловлення своїх переконань. В Росії і на Україні, як вам відомо, ув'язнені десятки й десятки людей лише за те, що висловлювали свої думки про існуючу владу і не були згідні з існуючим режимом. Це — Мороз, це Амальрик, це Буковський і багато інших.

Ось візьмім, для прикладу, Буковського. Це надзвичайна особистість. Його вже кілька разів заарештовували, а він, вийшовши з в'язниці, знову розпочинав боротьбу. Буковський у дуже поганому фізичному стані, він дуже хвора людина. Буковський підняв у всьому світі велетенську кампанію боротьби за людей, примусово відісланих до божевілень, хоча ті люди цілковито здорові. Тепер у Росії, як вам відомо, існує ця нова метода покарання: замість ув'язнювати в таборі, людину оголошують божевільною і замикають у психіятричну лікарню де примусово лікують препаратами, які роблять з людини ідіота.

Ось і треба всім нам думати, як організувати постійну хвилю протестів проти арештів, відсилань до божевілень, проти знущання над людьми, які борються за свободу. Я цілком переконаний, що це допомагає і допоможе, бо комуністи докладають тепер велетенських зусиль, аби світ їх важав добрими — вони стараються показати всьому світові свою демократію, свою свободу, і вони дуже болісно переживають всі такі демонстрації протесту на Заході, зокрема в Америці. Вони дуже хворобливо переживають, наприклад, кампанію листів, телефонічних дзвінків, петицій, відкритих листів у пресі, звернень політичних і державних діячів, окремих груп, наприклад, лікарів, юристів, які вимагають, щоб їм дозволили поїхати й на місці ознайомитися із станом справ. Всі ці удари повинні безнастанно спадати на голову того деспотичного режиму. Тоді большевики починають задумуватись, як їм вийти з такого становища і дуже часто роблять такі кроки, що їх годі зрозуміти. Як казали у нас в таборі: „Хто знає, в котрий бік кинеться божевільний?"

Згадайте, для прикладу, наскільки неоправданий крок був зроблений у 1955 р., коли випущено з Совєтського Союзу репресованих там німців, людей, які на власні очі бачили загибель сотень тисяч своїх друзів у таборах. Вони виїхали на Захід і стали живими свідками всіх жахів таборового режиму в СССР. Це — неоправданий крок, чи ж не правда? Ось ще неоправданий другий факт: вони вирішили позбутися нас, жидів, які були дуже активними в СССР, діяли відкрито проти совєтського режиму, і випустили своїх свідомих ворогів. Хто б міг цього сподіватись? А випустили тому, що Захід діяв активно в нашій обороні. Та активність, звичайно, була недостатньою, але все таки були зроблені кроки, які вплинули на Москву. Це ми дуже добре розуміли. Ми уважно слухали радіопересилання „Голосу Америки" і „Свободи": росіяни — російською мовою, а українці — українською, а багато росіян і українців слухали жидівські радіопересилення з Ізраїлю російською мовою, бо вони дуже добре доходять в СССР. Таким чином цей живий голос із-за кордону дуже й дуже допомагає. Хоч треба сказати, що ті пересилання не завжди цілеспрямовані. Треба б менше церемонитися у тих радіопередачах і говорити прямою, різкішою і яснішою мовою. В СССР надзвичайно дивуються, коли в радіопередачах говориться натяками, і дуже радіють, коли чують, що на Заході десь там відбулися демонстрації проти Косиґіна, Хрущова чи ще когось з „вождів" СССР. Коли тут кинуть якусь смердючу бомбу під час виступу якогось совєтського ансамблю, то це теж сприймається в СССР дуже позитивно ,всі говорять: „Ну, молодці, хоч показали отим мерзотникам, щоб вони туди не їздили"..

Я думаю, що коли б увесь світ чітко, ясно й прямо заявив: „Ми не хочемо мати діла з убивцями, які придавлюють життя у власній країні", коли б земля горіла під ногами у совєтських дипломатів і так званих совєтських туристів, які приїздять на Захід з завданнями КҐБ, коли б люди, що приїздять із СССР, бачили цю загальну непошану і огиду, — не треба навіть ненависть показувати до системи, що існує в СССР, — коли б совєтські дипломати писали до свого уряду панічні листи, що вони по вулиці не можуть ходити, що їм плюють у обличчя, що їх ображають, що їм нема життя ні в Европі, ні в Америці, то, запевняю вас, в Москві над цим глибоко б замислились.

Як я вже говорив вам :тільки кулак, тільки силу визнається в СССР. Кожний прояв ввічливости в Европі і в Америці розцінюється совєтською владою, як слабість. А цього тут ніяк не можуть зрозуміти.

Я вже розповідав вам про молодь в СССР. Окремо хочу спинитись над молоддю і над її внутрішнім життям в Україні. Я дещо зміг спостерегти, бо зустрічався там зі своїми друзями. Мені доводилося їздити і в західню частину України, в район Львова, Станиславова, в Карпати...

Перш за все треба сказати, що молодь, яка підросла тепер на Україні, це в основному чиста цілеспрямована молодь. Це не люди, які живуть бездумно — життя не дозволяє жити без роздумувань. Вони не захоплені — як у Росії — хвилею „гіппі", немає там розпусти, немає наркотиків. Кількість студентів на Україні дуже велика. Студенти — це молодь, що, як правило, старається зрозуміти й пізнати світ, а читаючи літературу — старається усвідомити те, що є перед нею. Серед неї дуже багато найрізноманітніших течій: від різних ревізіоністично-соціялістичних до прямо антисовєтських і крайньо націоналістичних, українських. А. це, звичайно, дуже додатній фактор.

(Далі буде).

## Спільний виступ професорів Любомира і Богдана Винарів в Ню Йорку

8-го жовтня ц.р. у Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку виступили з доповідями проф. Богдан Винар, недавний декан Ню-Йоркського Університету, а тепер директор видавництва Libraries Unlimited, на тему „Деякі питання української наукової політики" і проф. Любомир Винар із Стейтового університету в Кенті, Огайо, на тему „Українське Історичне Товариство і розвиток української історичної науки у 11970-их р.р."

Проф. Богдан Винар висловився на вступі за повну незалежність історичної науки, при чому вказав на залежність кожної наукової праці в Україні від партійної цензури та на діяння у вільному світі „під цензурою українського патріотизму". Проте доповідач, ствердивши упадок наукової продукції обох наших наукових установ — НТШ і УВАН — указував на завдання українських істориків у вільному світі — творити тут те, чого не можна творити в УССР. Власне цю місію доповідач назвав українською „науковою політикою". Він підкреслив необхідність „співпраці ґенерацій" в усіх ділянках українського життя у вільному світі, тим паче в ділянці науки.

Проф. Любомир Винар широко відповідав на завдане собі питання: навіщо Українське Історичне Товариство? Накресливши коротко історію того Товариства, доповідач звернув увагу на ту найбільшу заслугу Історичного Товариства, якою стало видавання ним журналу „Український Історик". Однак він не перебільшував значення того журналу та болів, що дотепер нема англомовної поважної і великої Історії України, ані Історії української культури, ані Історії української громади в ЗСА. Доповідач пригадав, що у цьому ділі однаково українські громади в Канаді, як Австралії випередили українців в ЗСА, видавши історії своїх національних громад.

У дискусії забирали голос ред. І. Кедрин, д-р Я. Падох, ред. І. Світ, проф. В. Трембіцький, Б. Ржепецький і проф. А. Домбровський. Цей останній проводив вечорові. Дискутантам відповідали обидва доповідачі. На жаль, не можна було перевести бажаного самими доповідачами „обмінудумок" з уваги на пізню пору, в якій небезпечно йти вулицями нюйоркського „давнтавну". (і. к-н.)





## 133-є засідання Паризької конференції

Париж. — У четвер 21 жовтня відбулося вже 133-тє з черги засідання так званої мирової конференції про В'єтнам, на якій комуністи знову запитували американську сторону, чи вона приймає мирові пропозиції делеґатки В'єтконґу з 1-го липня ц. р. Голова американської делеґації Вілліям Портер відповів, що комуністична делеґація навіть не має уповноваження дати ближчі пояснення до тієї комуністичної пропозиції. Відповідь на це була така, що Америка, мовляв, взагалі не хоче миру, бо все ще зберігає у В'єтнамі близько 300,000 війська. Заповеджену подорож американського секретаря оборони Мелвіна Лерда і голови шефів об'єднаних штабів адмірала Томаса Мурера до Південного В'єтнаму комуністи назвали „плянуванням нової воєнної авантури". На тому засіданні знову не було голови делеґації Північного В'єтнаму Хуана Туі ані „мінтра закордонних справ" В'єтконґу, пані Нґуєн Ті Бінь. Засідання знову скінчилося без ніякого позитивного висліду.

## ДОПОВІДЬ ПРО ДЮРЕРА

Мюнхен.—На відзначення 500-ліття народження геніяльного німецького мистця-маляра Альберта Дюрера з доби Ренесансу, в Мюнхені була виголошена доповідь на тему „Життя і творчість А. Дюрера". Доповідав, ілюструючи розповідь прозірками, д-р Михайло Гоцій в Домі Української Науки при 24 Ляпляс вулиці. Доповідь, на яку прибуло чимало слухачів, відбулася з рамени філософічного факультету Українського Вільного Університету.

# СОБОРОВІ ДЗВОНИ

*(Закінчення зі стор. 1-ої)*

*Д-р Михайло Данилюк, головний контролер УНС, член Ради Митрополії УПЦ*

*Інж. Анатолій Дорошенко, головний радний УНС, член Ради Митрополії УПЦ*

моту з привітом та благословенням для Собору.

Вселенський Патріярх Атенагорас, висилаючи свою грамоту для Собору нашої Церкви, мав на увазі, звичайно, не лише благословення, але також своє глибше зацікавлення життям та настановами нашої Церкви, визнаючи тим самим законність Собору.

Зворот у взаємовідносинах між Вселенською Патріярхією і нашою Церквою помітний, і Собор визнав за потрібне винести в зв'язку з цим відповідні резолюції. Идуть вони по лінії привернення УПЦ у вільному світі тих прав у рямках Вселенської Православної Церкви, якими користувалась Київська Митрополія до 1686 року. Вітаючи на бенкеті Патріярха Атенагораса від імени Собору через представників Грецької Церкви, Владика Митрополит Мстислав і говорив якраз про ці права, маючи на увазі нашу Церкву не як сателіта, а як рівноправну складову частину Вселенської Православної Церкви.

На Соборі зустрілись знову матірня Церква — Вселенська Патріярхія і її донька — Українська Православна Церква. Хвилюючий історичний момент. Не випадковий.

### Аксіос

Життьовий і логічний закон хтось прибрав у слова: „Умер князь, хай живе князь!". І хоч болючою була втрата Митрополита Іоана Первоієрарха УПЦ в ЗСА, жива Церква мусить продовжувати своє існування, і треба було Соборові завершити ієрархічні щаблі церковної структури.

Вибір нового Митрополита — подія небуденна, і не дивно, що вона пройшла на Соборі у великому піднесенні. Вибір вирішено відбути традиційним українським способом — персональним голосуванням кожного учасника Собору, яким, між іншим, Всеукраїнський Собор вибрав був Митрополита Василя Липківського.

У відсутності кандидата кожний делеґат та священик підходив до президіяльного стола перед вівтарем і ставив свій підпис. І коли підраховано індивідуальні голоси з підписами, Президія Собору сповістила Архиєпископа Мстислава у вівтарі, що одноголосним рішенням Собору його обрано на Митрополита Української Православної церкви в ЗСА. Голосне і хвилююче „аксіос" пролунало в Митрополичій Катедрі. Помічались напружені від переживання обличчя, сльози на очах численних священиків, урочиста радість. А наступного дня, після малого виходу у соборній Літургії, заступник голови Собору, о. протопр. Федір Білецький, виголосив „усім вірним Української Православної Церкви та всім Християнським Церквам", що рішенням Освяченого Сьомого Собору 16 жовтня 1971 року Архиєпископа Мстислава обрано Митрополитом.

Група делеґатів та священиків мала на увазі внести на Соборі пропозицію, щоб новообраний Митрополит одержав титул Блаженства. Владика Мстислав цієї пропозиції не прийняв. Власне, навіть рішуче відмовився. Треба, мабуть, для цього іншої історичної хвилини.

Собор також вибрав заступника Митрополита, надаючи цей обов'язок Єпископові Маркові і підносячи його одночасно до гідности Архиєпископа. На пропозицію Ради Митрополії Собор схвалив кандидатуру о. Федора Баґана на нового єпископа нашої Церкви, який буде офіційно номінований і висвячений Собором Єпископів після відповідної підготови.

Окремими резолюціями затверджено церкву св. Володимира у Філядельфії і далі як Митрополичу Катедру, церкву св. Володимира в Ню Йорку — як катедру Архиєпископа Марка, а церкву св. церкву майбутнього Єпископа о. Баґана, який ще не Володимира в Чикаґо — як визначив єпископського імени. Також утворено окрему єпархію у Південній Америці в юрисдикції нашої Митрополії, яку очолювати ме Єпископ Іов.

### „Єдиним серцем і єдиними устами"

Загальний стан усіх Митрополій нашої Церкви у вільному світі, специфічний стан у світі взагалі, особливі події у Вселенському Православ'ї, заходи московської патріярхії, розвиток християнства новими шляхами та чимало інших причин вимагають, як кажуть резолюції Собору, далекойдучого зближення трьох Митрополій та всіх українських православних юрисдикцій з метою ієрархічного завершення єдиної УПЦ у вільному світі, хоч із затриманням своїх притаманних адміністраційних функцій на територіях своєї дії. Для осягнення цієї мети Собор схвалив пропозицію Ради Митрополії та Собору Єпископів, що найдоцільнішим було б створення спільного Собору Єпископів з Ієрархів усіх Митрополій та українських юрисдикцій. Одначе, щоб не відкладати цієї важливої справи на дальше майбутнє, Собор уповноважив Ієрархів УПЦ в ЗСА вже зразу приступити до створення спільного Собору Єпископів із Ієрархів Митрополії в Америці і Европі, започатковуючи таким способом зав'язок для ширшого і завершеного Собору Єпископів усіх українських православних Ієрархів.

Серед неофіційних джерел можна було відчути, що дуже важливим фактором розбудови Собору Єпископів буде включення УГПЦ в Канаді. Хоч офіційно й існує молитовне поєднання з цією Церквою, все ж останніми роками помічалось віддалення цієї Митрополії від інших, і, мабуть, треба очікувати окремих дій з керівних органів УГПЦ в Канаді, щоб справу завершення спільного Собору Єпископів можна було зреалізувати. Тепле привітання, яке Сьомому Соборові надіслав Архиєпископ Михаїл, що виконує тепер обов'язки Митрополита в Канаді, може обіцяти зміни, і напевно ввесь православний актив у цілому світі безмежно радів би, коли б цей привіт з Канади став початком нового етапу. З цього скористала б лише і виключно наша Церква в цілості, з усіма її Митрополіями та юрисдикціями.

На базі різних інформацій можна було зробити висновок, що ворожі чинники будуть намагатися розбити ідею спільного Собору Єпископів УПЦ у вільному світі. Недалеке майбутнє покаже, на скільки ми визріли.

### Хліб і сіль на дорогу

Вибір нового Митрополита був, сказати б, короною ділових нарад Собору, але перед тим Собор також вибрав Керівні Органи УПЦ в ЗСА на наступних три роки. Помітною була охота великої кількости делеґатів та священиків увійти на різні пости, і Номінаційна Комісія мала не легке завдання укласти список кандидатів. Зрештою, коли його уже укладено, запримітилось, що до складу Керівних Органів уведено чимало молодшого кадру.

При виборі Голови Консисторії Собор відступив від традиції обирати на це місце єпископа, оскільки Архиєпископ Марко відмовився з огляду на велике навантаження іншими обов'язками. Тож головою Консисторії обрано священика з високою теологічною кваліфікацією — о. протопр. А. Селепину, який дотепер виконував обов'язки секретаря Консисторії.

До Ради Митрополії обрано від священиків: оо. протопр. або прот. Ф. Білецького, С. Біляка, С. Гаюка, М. Федоровича, І. Данилевича, Т. Форостія та їх заступників — оо. В. Дякова, С. Ганкевича, И. Крету, М. Земляченка та П. Мелеха. Від мирян до Ради увійшли: д-р К. Варварів, д-р М. Данилюк, інж. А. Дорошенко, проф. В. Завітневич, д-р Ю. Криволап, Д. Тад, И. Підгурський, а їх заступники — В. Пінюк, В. Саленко та Р. Савчук.

Контрольна Комісія: оо. О. Мицик, Є. Новицький, С. Когутяк, а від мирян — В. Безсонів, В. Кулій, М. Петляк та П. Гринишин. Церковний Суд: оо. Ф. Кульчинський, В. Олійник, Б. Желехівський, М. Ярош, а від мирян — С. Іллюк, д-р С. Кротюк, В. Садовець.

Кожний знав, що це — не почесні пости, а обов'язки, праця, посвята для своєї Церкви без винагороди і слави. Лише хліб і сіль на дорогу праці, іноді — лише сіль... А працювати треба.

### Щасливої дороги!

Такого бажалось не лише учасникам Собору. Це передусім відносилось до плянів, резолюцій, корисних ухвал, глибоких дум. А їх було чимало. Їх хотілось послати у кожний закуток нашого поселення, цілу нашу громаду, на Батьківщину предків.

Вони ішли. „Голос Америки" кожного дня передавав вістки на Україну про Собор, його постанови, події. Думалось про інші засоби, які б також сповіщали і нашу Батьківщину, і всі громади у вільному світі про нові етапи в нашому житті. Думаєте, що й громадська преса допоможе?

Можливо. Собор відвідували численні гості, на ювілейному бенкеті були численні представники громадських, наукових, професійних, молодечих та інших організацій. Вони ж заповнили кількістю понад п'яти сотень людей це свято у поклоні відродження УАПЦ. Боліло б, коли б це закінчилось лише бенкетом. А потім — мовчанкою.

Не виключено, що доведеться активові УПЦ покластися виключно на свої власні сили. Але це не страшне. Адже навіть новобраний Митрополит Мстислав, коли йому піднесли на бенкеті дарунок у формі його портрета в прекрасному виконанні артиста-маляра П. Макаренка, висловив свій жаль, що мистець не змалював його дещо моолдшим, бо тоді, може, ще більше виказав би енерґії в праці. Я дививсь оком лікаря на нього, численних священиків, делеґатів, і не міг знайти фізіологічної формули, яка б вияснила, звідки ці всі люди беруть наснагу, завзяття, послідовність, відданість.

Це лежить у душі, вихований нашою чудовою нацією, нашою безсмертною Церквою, культурою, кращими традиціями. Хромозомів, які нам дали предки, від Володимира Великого почавши, не зміниш. Хотілося б лише, щоб краще плекались і хромозоми від Володимира Мономаха, коли він навчав своїх синів філософії про єдність... Скрізь — у всій нації, в наших українських Церквах. Адже лекція така проста.

І п'ятнадцять сторінок машинопису з резолюціями Сьомого Собору УПЦ залишили мури Митрополичої Катедри. Сподіваймось — у щасливий час.

(Кінець)















Замість квітів на свіжу могилу нашої Дорогої Членки

**бл. п. КВАСНИЦІ ОЛЬГИ**

від 71-го ВІДДІЛУ СУА в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж., на Фонд „Церква в Потребі" зложили:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 71-ий Відділ | $15.00 | Коць Катерина | 5.00 |
| Качмарська Ірена | 5.00 | Яременко Дарія | 5.00 |
| Турко Марія | 5.00 | Цьолко Стефанія | 5.00 |
| (бувша членка) | | Білик Галина | 5.00 |
| Сохан Ольга | 5.00 | Одуляк Анна | 5.00 |
| Салюк Клавдія | 5.00 | Єнсен Євгенія | 5.00 |
| Кравченюк Дарія | 5.00 | Гаврилюк Галина | 5.00 |
| Штомпіль Стефанія | 5.00 | Стецюк Квітка | 5.00 |

Разом $85.00

Шановній Родині Покійної складаємо сердечні співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу Невіджалуваної Приятельки

**бл. п. ОЛІ КВАСНИЦЕВОЇ**

складаю 20.00 долярів на Фонд „Церква в Потребі"

Марія КІВАЦЬКА

Для вшанування пам'яті
У ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

**бл. п. д-ра Володимира Білозора**

пересилають 50.00 долярів на Фонд „Церква в Потребі"

дружина — МАРІЯ
і Дочки з Родинами

## ПОДЯКА

Прибиті важким горем, у дні невимовного смутку, після невіджалуваної втрати нашого Незабутнього МУЖА, БАТЬКА, СИНА і ДІДУСЯ

**бл. п. д-ра Володимира Островського**

цією дорогою засилаємо найсердечнішу подяку Всечесним отцям Б. Філевичеві, В. Шараневичеві, І. Сиротинському і Г. Онуфрієві за їхні похоронні відправи. Дякуємо теж Приятелям і Знайомим за квіти, вінки і пожертви на добродійні цілі, а особливо — за безпосередню участь у похоронних відправах та теплі слова співчуття. Зокрема, найщирішу подяку висловлюємо Всч. о. Г. Онуфрієві за його зворушливу і морально-скріплюючу проповідь. Дякуємо Пластовим Сеньйорам і Друзям Покійного, що несли домовину. Засилаємо сердечну подяку п-ву Лещишинам, зокрема за їхню поміч і розраду у найважчий для нас час. Пл. сеньйорові Л. Штинді, пл. сен. О. Сагайдаківському, і нашому Б. Петріні, гаряче дякуємо за їхні прощальні слова від 5-го куреня УПС „Червона Калина", Пластовій Станиці в Торонті і нашої Родини. Щиросердечно теж дякуємо Управі Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка і куріневі УПС „Червона Калина" за їхні клепсидри в пресі, а похоронному заведенню „Кардинал" — за взірцеве переведення похорону.

Нехай Милосердний Господь обдарить усіх Вас за Вашу доброчинність, вияви співчуття і самопожертви та молитви за спокій душі Покійного, похованого на цвинтарі Парклавн у Торонті, дня 7-го вересня 1971 року.

Горем прибиті:

ІРИНА — дружина
ОСИПА — мати
ЛЮБА МЕДИЦЬКА — донька з чоловіком і дітьми

## Вийшла українська казка в опрацюванні Ярослави Сурмач

Ню Йорк. — Популярне нюйоркське видавництво для дітей і молоді „Атенеум" видало англійською мовою українську народну казку, в опрацюванні Ярослави Сурмач, під наг. „Туся і золотий глечик" — „написала й ілюструвала Ярослава". Як сама казка про Тимоша й Тусю та знайдений скарб — золотий глечик, так і чарівні кольорові ілюстрації, все в цій книжці, виданій американським видавництвом, відлунює красою українського народного фолкльору. В українській народній, особливо стилізованій ноші, виступають герої казки, український орнамент на вікнах їхньої хатини, стилізовані мальви й жоржини прикрашують зазначено на початку, присвячена „моєму батькові Миронові Сурмачеві". В передмові від Видавництва зазначено, що авторка взяла цю казку із збірника українських народних казок і по-своєму, в гумористичному дусі, її переказала для американських дітей. На кінцевій сторінці обкладинки зазначається, що „Ярослава Сурмач народилася в Ню Йорку і виростала в атмосфері Старого Світу, в українській книгарні", сказано теж, що авторка багато разів подорожувала по Европі, де вивчала життя й мистецтво різних народів. Хоча книжка випущена нюйоркським Видавництвом „Атенеум", її надруковано, при тому зразково, в Англії.

### ЗМІНИ У ШИРОКОМУ СВІТІ

(Продовження зі стор. 2-ої)

центри хочуть з нею „договоритись". Ричард Ніксон і його дорадники розпоряджають кращими інформаціями, ніж будь - котрі часописні коментатори у світі, і коли Ніксон рішився підштовхнути світ в сторону нової конфігурації сил, то він напевно робить це не під впливом „пацифістично - ізоляціоністичних" настроїв в американському суспільстві, а із здорового державно - політичного розрахунку.

А втім, розрахунки державних мужів вже не раз виявлялись хибними. І тому годі передбачити, які користі чи шкоду матиме Америка від цього нового курсу політики. Невідомо теж, яка докладно конфігурація міжнародних сил викристалізується з теперішнього мряковиння. Але одне певне: ми є свідками процесу, в якому загибає дотеперішній уклад міжнародних сил і твориться новий. Можна здогадуватися і передбачати, що вихід із міжнародної ізоляції комуністичного Китаю і його дипломатична активність доведуть до дальшого загострення відносин між Москвою і Пекіном. Водночас нема ніяких познак на те, що бажання Москви „договоритись" з ЗСА впливає на притуплення її імперіялістичного гону — на Середземному морі, на Близькому Сході, на Атлантику. Тому у світі далі існуватимуть запальні пункти, в яких можуть розпалюватись не тільки льокальні війни, але й вибухнути нова велика війна. Бо людству ще далеко до миролюбства.

і. к-н













Секретарі та Організатори! Приготовляйтеся до недалекої, осінньої кампанії УНСоюзу. Приготуйте список місцевих громадян, які ще не є забезпечені в УНСоюзі, а також тих членів, які недостатньо забезпечені. Відвідайте їх самі або з обласними організаторами.